

DIN SKOG

Tips!
Sätt upp
fågelholkar

DAGS ATT
SLUTAVVERKA
KALLA DOPP FÖR
VINTERBADARE

SÅ LYCKAS DU MED
GENERATIONSSKIFTET

MED SKOGENS KRAFT – FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

Den globala uppvärmningen är en av vår tids största utmaningar. Men alla vi skogsägare är med och bidrar till en lösning. Våra träd suger upp koldioxid så länge de växer och när de har växt färdigt blir de råvara till hållbara produkter, som kan ersätta andra produkter som har större klimatpåverkan. Biobränslen ersätter fossila bränslen, trävaror ersätter betong och papper ersätter plast. Så skogens kraft bidrar verkligen till en hållbar framtid!

Och hållbarhet genomsyrar allt vi gör på SCA. Vi sköter till exempel våra skogar ansvarsfullt, så att de ska vara minst lika rika på biologisk mångfald, naturupplevelser och råvara i framtiden som de är i dag. Vi genomför riktade bevarandeåtgärder så som att återställa våtmarker och vi har fem mångfaldsparker – stora områden där vi satsar extra mycket på mångfald av alla de slag.

En annan viktig del i vårt hållbarhetsarbete är att vi ständigt strävar efter att vår verksamhet ska bli så effektiv som möjligt. Kring skogen har vi byggt upp en industri där vi utnyttjar råvaran från de norrländska skogarna på allra bästa sätt. Det gäller både virke från våra egna skogar och virke som vi köper från privata skogsägare. Vi använder alla delar av trädet för att tillverka trävaror, massa, biobränslen och förpacknings- och tryckpapper.

Utan samarbetet med privata skogsägare som säljer virke till oss skulle vi inte kunna producera lika mycket träprodukter – och därmed inte kunna ersätta lika många produkter som tillverkas av fossila råvaror. Tillsammans gör vi en viktig insats för framtiden!

För oss på SCA handlar hållbarhetsarbete också om att optimera tillverkningsprocesserna i våra sågverk och industrier, att minska våra utsläpp och vårt avfall, att hushålla med energi och andra resurser och att minimera våra transporter och göra dem mer miljövänliga. Allt hänger samman i en väl fungerande värdekedja som vi kallar vårt industriella ekosystem.

Hållbarhet handlar dessutom om att skapa värden för våra kunder, bidra med arbetstillfällen och att ge tillbaka något till de samhällen där vi verkar. Det är därför väldigt roligt att vi är med och sponsrar Skidskytte-VM i Östersund, där hållbarhet löper som en röd tråd genom hela arrangementet.

I SCAs årsredovisning för 2018 redovisar vi med stolthet för första gången siffror på vår totala klimateffekt. Våra växande skogar binder netto 4 miljoner ton koldioxid per år. Dessutom möjliggör de produktion av förnybara produkter baserade på skogsråvara, och när de används ersätter de cirka 5 miljoner ton fossil koldioxid per år. Samtidigt arbetar vi aktivt för att minska vår egen påverkan, som i dag uppgår till cirka 0,9 miljoner ton koldioxid. Summerar vi $4 + 5 - 0,9$ ger det en klimatnytta på cirka 8 miljoner ton koldioxid per år – det motsvarar mer än det samlade utsläppet från all lastbilstrafik och allt inrikesflyg i Sverige.

Och det här är bara början. Jag är övertygad om att skogen kommer att få en allt viktigare roll för klimatet och för övergången till ett mer hållbart samhälle. Tillsammans gör vi skillnad!

KATARINA KOLAR
SCAs HÅLLBARHETSCHEF

PÅ TAPETEN

Den politiska överenskommelsen som gav Sverige en ny regering innehåller flera positiva besked för skogsägare och skogsindustri. Det verkar finnas en ambition att arbeta för att utveckla en biobaserad ekonomi genom att exempelvis stärka skogsägarnas äganderätt, öka träbyggandet och skapa en långsiktig underhållsplan för väg- och järnvägsnätet.

Årets statsbudget innebär minskade anslag till Naturvårdsverket. Det i sin tur ger mindre medel för att ersätta skogsägare vars skog inte får avverkas på grund av höga naturvärden. Dessutom påverkas även skötseln i skyddade områden, underhåll av anläggningar för friluftsliv och lokala naturvårdsprojekt. Det blir inte heller några pengar till restaurering av våtmarker.

6

8

12

18

22

35

4 En contorta talar ut

Ifrågasatt tall gör stor klimatnytta.

6 Kunglig invigning

Östrands massabruk invigdes under pompa och ståt.

8 Dags att slutavverka

Skörda framgångarna i din skog i rätt tid.

12 Längtan efter ungskog

Thomas slutavverkar gammal granskog.

16 Proffs på plantor

Spännande fakta om SCAs plantor.

18 Prima/Sekunda

Ny och enklare kvalitetsklassning av massaved.

21 Bli en SCA-are för en dag

Lär dig mer om arbetet på SCA Skog.

22 Generationsskifte

Börja i tid så att det blir bra för alla.

35 Vinterbadare

Kalla dopp som håller dig vaken.

Din Skog värnar om den personliga integriteten för våra prenumeranter. Läs mer om hur vi hanterar dina personuppgifter i vår information om integritetsskydd på sca.com

Om du inte längre vill prenumerera på Din Skog, kontakta oss via misan.lindqvist@sca.com så avslutar vi omgående prenumerationen och vår hantering av dina personuppgifter kopplad till denna prenumeration.

DIN SKOG

Din Skog distribueras till skogsägare i de fyra nordligaste länen.

KONTAKT för frågor som gäller nya prenumeranter, adressändringar och reportagetips:
misan.lindqvist@sca.com
eller tel 060-19 31 16.

ANSVARIG UTGIVARE: Björn Lyngfelt
PROJEKTLEDNING: Kerstin Olofsson Kommunikation
FORMGIVARE: Matsson Reklam & Information

OMSLAG: Valter Nyström, Karin Mattsson,
Anna och Iris Nyström.

OMSLAGSFOTO: Michael Engman

TRYCK: V-TAB Vimmerby

UPPLAGA: 33 500

TRYCKT PÅ: SCAs GraphoSilk 90 g, omslag: Multi Art gloss.

Citera oss gärna, men ange källan.

SCA Skog försörjer SCAs skogsindustrier med virkesråvara från egen skog och genom virkesköp från privata skogsägare. Vi erbjuder skogliga tjänster till skogsägare i Norrland.

ADRESS:
SCA Skog AB, 851 88 Sundsvall
TEL: 060-19 30 00
HEMSIDA:
sca.com/skogsagare

MIX
Papper från
ansvarfulla källor
FSC® C003184

Contortatallen – älskad av vissa, hatad av andra. Din Skog har fått en exklusiv intervju med denna snabbväxande nordamerikan som funnits i Sverige sedan 1920-talet.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: MAGNUS ANDERSSON

EN PINUS CONTORTA TALAR UT

Hur hamnade du egentligen i Sverige?

– Jag har mitt ursprung i västra Nordamerika. I Sverige började man testa oss på 1920-talet, och på 1970-talet började man importera contortatrön i större mängder. I dag finns det ungefär 600 000 hektar contortaskogar i Sverige, varav hälften på SCAs mark.

Hur trivs du i skogen?

– Jag trivs som bäst på mager mark, för då blir jag rak och får fina kvistar. Men sätt mig absolut inte på fuktiga och finkorniga marker, för då blir jag yvig, krokig och får instabila rötter. Hua!

Vad skulle du säga är dina bästa sidor?

– Jag vill ju inte skryta men mitt största plus är att jag växer snabbt, ungefär 40 procent bättre än svensk tall. Jag kan alltså avverkas mycket tidigare än svenska trädslag. Eftersom jag växer så snabbt binder jag också mycket mer koldioxid än vad svenska tallar gör, så jag är en riktig hejare på att bekämpa klimatförändringarna. Mertillväxten som jag och mina kompisar ger jämfört med svensk tall är cirka 2 m³sk per hektar och år. På 600 000 hektar motsvarar det ett extra upptag av 1,7 miljoner ton koldioxid/år. Det är ungefär lika mycket som de utsläpp som uppstår när man producerar drygt 2 miljarder hamburgare!

Det är också toppen att älgarna inte gillar att äta på mig, det uppskattar både jag och skogsägarna.

Och dina sämsta sidor?

– På minussidan har vi det att jag är lite mer känslig för snötryck, sorkangrepp och vindfällning än svenska tallar och så gör jag skogen tätare och därmed mörkare.

Och det här med självspridningen då?

– Ja, först trodde man ju inte att vi kunde sprida oss på egen hand i Sverige, utan bara gick att plantera. Men det kan vi visst och det är ju inte så populärt om vi hamnar på fel ställen.

Varför inte?

– Naturvårdsverket klassar oss som en invasiv art, något främmande som egentligen inte borde finnas här eftersom vi anses vara en risk för den biologiska mångfalden. Skogsstyrelsen kallar oss inte för invasiva och FSCs[®] riktlinjer säger att det är okej att plantera oss i en begränsad mängd. Men man får inte plantera oss för nära reservat och nationalparker. SCA brukar röja bort oss när vi dyker upp på fel ställen.

Det har varit mycket snack om contorta på senare tid. Berätta!

– Svenska Samernas Riksförbund, SSR, kräver att all plantering av contortatall ska upphöra och att befintliga contortatallskogar ska avvecklas. Det hänger ihop med att vi ger mörka, täta skogar som gör det svårare för renar och samer att ta sig fram och ger sämre tillgång på mark- och hänglavor som renarna äter.

Hur känner du för det då?

– Jag tycker att man kanske kan beakta att jag gör nytta också, genom min snabba tillväxt och att jag bidrar till att motverka klimatförändringar. SCA samråder dessutom med rennäringen för att plantera oss på ställen som har minst inverkan på renarna. SCA har också röjt eller avverkat i en hel del contortatallskogar som har varit särskilt besvärliga.

Vad ska du bli när du blir stor då, alltså avverkningsmogen?

– Jag går att använda till både massaved och till sågade trävaror. Kanske blir jag en vägghälsing i Japan om några år. Det skulle vara kull!

... mer om Pinus Contorta

FAMILJ: Tillhör tallsläktet. **BOR:** I Norrland.

DOLD TALANG: Mina barr avger en lätt apelsindoft, likaså virket när jag sågas.

Hallå där!

OLA KÅRÉN, SCAs skogsvårdschef

Skogsägare vann om fjällnära skog – staten överklagar

Skogsägare som nekats att avverka i fjällnära skog på grund av höga naturvärden har rätt till ersättning. Det visar en dom från mark- och miljödomstolen i Umeå, som prövat fem fall där skogsägare i Västerbotten stämde staten för att få ersättning. Men nu har Skogsstyrelsen överklagat domen.

Vad säger du om domen som gav skogsägare rätt?

– Det är en bra dom och olyckligt att den har överklagats. Jag tror att både skogsägarna och naturvärden skulle gynnas om den vann laga kraft. Eftersom domen visar att staten måste behandla alla skogsägare rättvist är jag övertygad om att den skulle påverka skogsägarers vilja att ta god miljöhänsyn och frivilligt skydda skog, troligtvis även nedanför den fjällnära skogen.

Hur ser du på överklagandet?

– Det är väldigt förvånande, eftersom det är en välgrundad dom. Dessutom hade statens egen utredning redan visat att ersättning borde betalas ut, så

det gör det ännu svårare att förstå. Men det krävs att mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd för att ärendet ska tas upp, så vi får se om de gör det eller inte.

Vad tycker du om myndigheternas agerande?

– Jag är mycket kritisk till hur de har skött hela ärendet. Utgångspunkten måste vara att man inte ska tvinga enskilda skogsägare att processa mot staten. Myndigheterna borde också ha kunnat agera mycket snabbare och mer konstruktivt.

Vad säger domen som nu har överklagats?

– Den visar att markägare har rätt till skälig ersättning om staten anser att skogen har så höga naturvärden att den ska skyddas. Ersättningen ska vara densamma som när man ersätter mark som ska bli naturreservat, alltså markens marknadsvärde plus 25 procent.

En del i ärendet har rört diskussionen om områdena har haft "pågående markanvändning" eller inte, men domen slår fast att skogsbruk handlar om pågående markanvändning oavsett om markägaren planterar, avverkar eller bara låter skogen stå och växa till sig. Eftersom skogsbruk är en så långsiktig verksamhet, där det kan gå lång tid mellan åtgärderna, är detta klarläggande mycket viktigt. Jag hoppas verkligen att det står fast även om det kommer en ny dom.

FOTO: HENRIK OLOFSSON

SCA startar maskinförarutbildning i Ånge

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Skogsnäringen har ett stort behov av skogsmaskinförare. Därför startar SCA i samarbete med Ånge kommun en utbildning för nya förare.

– **Det här är ett viktigt** samarbetsprojekt där vi delar på kostnaden. Vi har en stor brist på maskinförare samtidigt som det finns många arbetslösa som är intresserade av

skogsbansbranschen. För oss är det viktigt att ta tag i den här frågan och gå före i branschen för att verkligen göra något konkret, säger Göran Tjernberg, förvaltare för SCAs skogsförvaltning i Medelpad.

Intresset för utbildningen har varit stort och det var inga problem att fylla de tio platserna inför starten i början av mars. Utbildningen pågår till början av juli och det är Ålfta skogstekniska som är utbildare.

– SCA ställer upp med fyra skogsmaskiner, maskinsimulatorer, arbetsbod och skogsmark som de kan öva på, säger Göran och fortsätter:

– Vi ger ingen garanti för att de får jobb efter utbildningen, men utsikterna är mycket goda. Och vi hoppas så klart att de ska vilja arbeta hos någon av våra entreprenörer eller i våra egna maskinlag. Vi har gjort liknande utbildningar tidigare med bra resultat, där så gott som alla fick arbete efteråt.

Det finns även planer på att starta liknande maskinförarutbildningar på andra orter i Sverige.

INVIGNING AV ÖSTRAND

Under invigningsceremonin fick Kungen bryta en laserstråle med hjälp av ett massaark från Östrand och förklarade därmed fabriken för invigd.

Kunglig glans över Östrand

Den 14 februari invigdes Östrands massabruk officiellt av Kung Carl XVI Gustaf. Festdagen blev en avslutande milstolpe för SCAs investering på nära åtta miljarder kronor.

TEXT: MISAN LINDQVIST
FOTO: PER-ANDERS SJÖQUIST

Ingela Ekebro

Cirka 300 inbjudna gäster var med och firade en av de största industriinvesteringarna i Sverige någonsin. Tack vare utbyggnaden kan Östrand nu fördubbla sin massaproduktion. Och även om solen inte lyste denna februaridag så var det mycket glädje i luften.

Det har varit ett intensivt arbete under den tre år långa byggtiden, där många personer skulle samsas på en liten yta. Trots detta har Östrand framgångsrikt lyckats slutföra varje delprojekt och hålla budget och tidplan, samtidigt som man har undvikit allvarliga olyckor.

FANTASTISK RESA

– Det har varit en fantastisk resa och utmaning, sa Ingela Ekebro, projektledare för investeringen. Och det är alla duktiga människor som har varit den avgörande framgångsfaktorn. Jag är mycket stolt över vad vi har åstadkommit tillsammans.

Kungen behövde inte klippa något

Kungen var mycket intresserad av arbetet i Östrands driftcentral, där man övervakar alla processer.

invigningsband utan fick istället bryta en laserstråle med ett massaark.

– Skogen har format Sveriges historia och välfärd och nu är den med och bygger framtiden. Det är med stor glädje jag förklarar nya Östrand invigt. Må det under många, många år komma att drivas framgångsrikt och lyckas till, sa han.

Alla gäster fick göra en guidad rundtur i fabriken och höra medarbetare på Östrand berätta om processen. Invigningen avslutades med en stor middag på Södra berget i Sundsvall.

Ren massa för en renare värld

SCA Pure

Efter utbyggnaden av Östrands massabruk kommer SCA att lansera en ny massakvalitet – SCA Pure. Det är en pappersmassa med högsta kvalitet och marknadens bästa miljöprofil.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: TORBJÖRN BERGKVIST

SCA Pure ska levereras till kunder runt om i världen och får ett mycket brett användningsområde. Massan passar perfekt till produkter som hushållspapper, toalettpapper och förpackningar liksom kopieringspapper och tryckpapper för olika tidningsmagasin. Dessutom kan massan användas till olika filter som till exempel luft- och oljefilter för bilindustrin. SCA Pure passar även bra i vätskekartong som används för att tillverka t ex mjölk- och juiceförpackningar.

NORRLÄNSKA SKOGAR

SCA Pure tillverkas av gran och tall från de norrländska skogarna. Tack vare råvarans unika fiber-egenskaper får massan en hög kvalitet som gör att kunderna får en effektiv tillverkningsprocess.

– Med vår starka miljöprofil kan kunderna dessutom tillverka produkter med stor hänsyn till miljö och konsumenterna kan använda produkterna med gott samvete, säger Jessica Sjöberg, produktchef för SCA Pure.

Östrand har världens största produktionslinje för långfibrig sulfatmassa och producerar över 100 ton massa i timmen – dygnet runt, året runt.

Den nya fabriken är utrustad med den senaste tekniken och alla resurser används på ett effektivt och optimalt sätt i en hållbar loop. Det innebär att Östrand minskar sitt redan låga kolspår med nästan 50 procent.

VIKTIG PUSSELBIT

Hela produktionen är självförsörjande när det gäller energi och det blir till och med ett stort energiöverskott som säljs som grön el. Överskottet motsvarar behovet hos 40 000 hushåll. Dessutom levereras överskottsvärme från produktionen till fjärrvärmenätet i Timrå och Sundsvall.

– Vår nya massa är en viktig pusselbit i arbetet med att skapa en hållbar värld med förnybara produkter, säger Henning Ellström, marknads- och försäljningsdirektör massa.

Slutavverkning – dags att skörda

Slutavverkningen markerar både slutet och början på skogsbrukets kretslopp. Det är också den åtgärd som ger skogsägaren den högsta intäkten av alla åtgärder.

– Nu får du skörda framgångarna av alla tidigare skötselåtgärder som du har gjort och samtidigt börja planera för nästa generation skog, säger Anna Bylund, SCAs produktionschef i Västerbotten.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: HENKE OLOFSSON

Varför ska jag slutavverka?

– Då tar du till vara på markens produktionsförmåga på bästa sätt. Om du avverkar för tidigt tappar du tillväxt, eftersom skogen fortfarande växer bra och ger mer värdefullt timmer om den får stå kvar ett tag till. Om du avverkar för sent tappar du också tillväxt, eftersom träden växer allt sämre med tiden. Och när tillväxten minskar, minskar även skogens värdetillväxt, vilket betyder att det kapital som du har i skogen förräntar sig sämre.

I en gammal skog som är redo att slutavverkas ökar dessutom risken för att skogen ska angripas av till exempel insekter och röta eller skadas av en storm. Det kan innebära att förräntningen t o m blir negativ.

När skogens tillväxt börjar plana ut så kan det vara bättre att avverka och flytta pengarna till något som förräntar sig bättre. Men det finns såklart inget som tvingar dig att slutavverka. En del avstår från slutavverkning för att de vill ha kvar skogen.

– Slutavverkning, eller föryngringsavverkning som det också kallas, är den åtgärd som ger skogsägaren störst intäkt. Ca 80 procent av inkomsterna från skogen kommer genom slutavverkning, säger Anna Bylund som är SCAs produktionschef i Västerbotten, med ansvar för avverkningsarbetet.

Hur vet jag när det är dags?

– Man pratar ofta om att avverka i rätt tid, men jag förstår om det kan uppfattas som lite diffust. Det är markens bördighet och kvaliteten på träden som avgör och man brukar säga att träden ska ha uppnått avverkningsmogen ålder. Men spannet för slutavverkningsåldern är stort. För gran brukar det vara lämpligt att avverka när träden är 70–100 år och för tall när träden är 90–120 år.

Om du har en skogsbruksplan så har du ett mycket bra stöd för att fatta rätt beslut. Där står det nämligen vilka bestånd som är lämpliga att avverka inom den närmaste tioårsperioden. Sedan kan såklart också ditt behov av intäkter från skogen påverka tidpunkten för när du ska avverka.

Tänk på att även om det är ett stort tidsspann för när du kan avverka så är det många skogsägare som väntar *för* länge. Därför är det viktigt att ha koll på sin skog och komma till ett beslut – även om tidpunkten ligger en bit framåt i tiden.

Ska jag gödsla min skog innan?

– Ja, det är en av de mest lönsamma åtgärder du kan göra. Gödsla något år efter gallring eller minst tio år innan slutavverkning, då hinner gödslet ge full effekt. En del skogsmark bör dock inte gödslas, så rådgör med din virkesköpare.

Kan man se på träden när det är dags att slutavverka?

– Ja, det finns vissa tecken, även om det kanske inte är så lätt att se alla gånger. På gran kan man kolla på toppskotten. De blir långa när trädet växer bra, men om toppskotten bara växer några centimeter per år är det ett tydligt tecken på att tillväxten har stannat av. Och om barren börjar bli gula och mörka och det rinner kåda längs stammen så är det ofta tecken på att trädet inte mår bra och har drabbats av angrepp. Då är det läge att avverka.

På tallen syns inte toppskottens längd lika lätt, men man kan se på barren om trädet mår bra och fortfarande växer för då är de gröna och fräscha.

Självgallring, när träden dör här och där, är ett tecken på att skogen inte mår så bra. Då är det bra att avverka, för då växer pengarna snabbare på banken än i skogen!

Anna tipsar!

Tänk på det här när du ska slutavverka

- 1 Vänta inte för länge med att avverka.
- 2 Beställ föryngringsåtgärder såsom markberedning, plantor och plantering redan när du skriver ditt avverkningskontrakt.
- 3 Informera din virkesköpare ifall du vill spara något särskilt i din skog.
- 4 Rusta din skogsbilväg inför avverkningen.
- 5 Tänk på att intilliggande bestånd kan bli utsatta för vindar från nya håll efter avverkningen, så det är bra att anpassa kanterna efter det.

Givetvis kan din virkesköpare hjälpa dig att bedöma när det är dags att slutavverka.

Hur ska jag prioritera mellan mina skogsbestånd om de är lika gamla?

– Gran går före tall, eftersom gamla granar löper större risk att drabbas av t ex torka, röta och insektsangrepp. Med tall av god kvalitet kan man vänta lite längre med att avverka.

Vad ska jag tänka på när jag ska slutavverka?

– Fundera på hur du vill ha det när skogen är bortta. Vilka är dina mål för den nya skogen? Kontakta en virkesköpare och diskutera dina möjligheter. Ställ många frågor och berätta om du har några särskilda önskemål. Kanske vill du lämna en trädunge vid ett hus, lämna fröträd eller spara ett enskilt träd?

Måste jag anmäla att jag ska avverka?

– Ja, om man ska avverka bestånd som är större än

”Även tidpunkten för avverkning kan påverka din intäkt.”

➡ 0,5 hektar så måste det anmälas till Skogsstyrelsen senast sex veckor före. Och för avverkning i fjällnära skog krävs det avverkningstillstånd. Om du anlitar SCA så gör vi anmälan åt dig.

Hur tar man naturhänsyn vid slutavverkning?

– Naturhänsyn är en självklar del i all vår verksamhet. När man slutavverkar omfattar naturhänsynen t ex att göra kantzoner mot bäckar, lämna kvar trädgrupper och vissa enskilda träd och att inte skada forn- och kulturlämningar. Hänsynen anpassas alltid efter hur det ser ut vid den aktuella avverkningen.

Är det stor risk att marken skadas?

– Alla som avverkar åt SCA arbetar enligt SED-metoden, som står för Skonsam Effektiv Drivning. Det betyder att vi minimerar körskadorna i skogen genom att planera noggrant så att maskinerna kör där marken har bäst bärighet och så lägger vi ris på marken vid fuktigare partier.

Vad är det som påverkar mina intäkter?

– En skog med mycket volym per hektar och stora träd innehåller mycket och grovt timmer – det ger ett högt värde per kubikmeter och per hektar. En sådan skog får man om man har skött den väl. Även tidpunkten för avverkning kan påverka dina intäkter. Har du exempelvis granskog som kan avverkas under barmarksperioden ger det ofta bättre betalt, eftersom industrin har behov av ett jämnt flöde av virke över året. Här är en bra skogsbilväg viktig för att det ska vara möjligt.

Vad påverkar kostnaderna?

– Kostnaderna beror dels på hur skogen ser ut, dels på hur långt man måste transportera virket. Det kan vara stora skillnader. Har du en grov och välkött skog hinner skördaren avverka betydligt mer kubikmeter per timme och det ger en lägre kostnad. Kan maskinerna dessutom lätt ta sig fram i skogen och har nära till en skogsbilväg så minskar det också avverkningskostnaden.

Hur viktig är närheten till en bra skogsbilväg?

– Den är viktigare än vad många tror. Vägen ökar dina möjligheter att få ut virke under årstider när det är mer

länsamt att avverka och bidrar till att göra transporter i skogen kortare. Om man måste köra 1 km med en skotare i skogen kostar det ca 30 kr/kubikmeter, medan 1 km med en virkesbil kostar ca 60 öre! Så man har mycket att tjäna på att korta skotningsavståndet.

Hur vet jag om det avverkningslag som arbetar i min skog är duktigt?

– Våra egna avverkningslag och alla entreprenörsföretag som vi arbetar med genomgår många utbildningar i till exempel naturhänsyn, forn- och kulturlämningar och virkeskvalitet. Vi har också en omfattande kvalitetsuppföljning av allt arbete som utförs. Det garanterar en hög kvalitet på det arbete vi utför i din skog.

Sedan har vi ju en klar fördel av att vi också är skogsägare. Vi låter oftast nya avverkningslag börja arbeta i vår egen skog och när de har blivit varma i kläderna kan de börja arbeta även på privat mark.

Kan jag bestämma när ni ska avverka?

– Det är du som bestämmer när avverkningen ska ske,

Anna Bylund, SCAs produktionschef i Västerbotten, diskuterar en avverkning med maskinföraren Anders Strinnholm.

i samråd med din virkesköpare. Det normala är dock att vi skriver avverkningskontrakt där vi har rätt att avverka inom fem år. På så sätt kan vi lättare planera för kommande avverkningar och slipper flytta maskiner i onödan. Vi kan också styra om avverkningar i fall väderförhållandena ändras. Om du har behov av dina pengar tidigare så finns det möjlighet att få förskott på köpeskillingen.

Måste jag redan nu börja tänka på nästa generation skog?

– Ja, det är faktiskt väldigt bra. Jag tycker inte att man ska se slutavverkningen som ett slut, utan som början på något nytt. Enligt lag måste man se till att skapa ny skog senast tre år efter avverkning, så det är bra att börja tänka på hur du vill ha din nya skog i god tid. Dessutom är det väldigt bra att sätta av en del av intäkterna från din slutavverkning till kommande skogsvårdsåtgärder så att du kan markbereda och plantera utan att tänka på hur du ska betala för det.

TA HJÄLP AV DIN SKOGSBRUKSPLAN

En **skogsbruksplan** är ett bra hjälpmedel för att hålla koll på när det är dags att slutavverka. I planen kan du se föreslagna åtgärder och när de bör utföras. Här kan du också se vilka naturvärden som finns i din skog och få hjälp att se var du bör göra naturvårdsåtgärder och hur du kan prioritera.

I planen finns dessutom beskrivningar av alla bestånd i din skog, med uppgifter om till exempel trädslag, trädens ålder och ståndortsindex, som är ett mått på markens produktionsförmåga.

Obs!

Se till att din skogsbruksplan inte är för gammal. En plan som fått några år på nacken kan lätt uppdateras, men börjar planen närma sig tio år så är det dags att göra en ny.

CERTIFIERAT VIRKE GER BÄTTRE BETALT

Om du har **certifierat** ditt skogsbruk får du bättre betalt för ditt virke. SCA vill premiera dig som satsar på ett ansvarsfullt skogsbruk och betalar en premie på 15 kr/m³ om ditt virke är certifierat enligt både FSC® och PEFC™. Är virket bara certifierat enligt ett av dessa system så betalar vi en premie på 10 kr/m³.

NÄR FÅR MAN AVVERKA – VAD SÄGER LAGEN?

Det är skogsvårdslagen som sätter gränser för lägsta tillåtna ålder då du får avverka. Åldersgränsen styrs av trädslag, ståndortsindex (ett mått på markens förmåga att producera virke) och i vilket län skogen finns. Men gränsen i skogsvårdslagen innebär sällan något problem. Den verkliga slutavverkningsåldern är oftast högre än minimiåldern.

Läs mer på skogsstyrelsen.se

TABELLEN VISAR LÄGSTA TILLÅTNA ÅLDER FÖR SLUTAVVERKNING

Ståndortsindex		Lägsta slutavverkningsålder
Gran	Tall	Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland
G28	T28	65
G24	T24	70
G20	T20	80
G16	T16	90
G12	T12	100

Ståndortsindex, SI, visar den beräknade övre höjden vid en given referensålder, som normalt är 100 år för gran och tall. Till exempel betyder SI T24 att tallar blir 24 meter höga på 100 år.

– Granskogen har slutat att växa, så nu längtar jag efter en förnygring. Det är härligt att se hur bra en ungskog växer, säger Thomas Nordgren, skogsägare i Resele, och får medhåll av Andreas Winterqvist, virkesköpare vid SCA i Sollefteå.

Thomas avverkar – och längtar efter

ungskog

Thomas Nordgren i Resele är noga med att avverka sina granbestånd i tid. När tillväxten har avtagit är det dags.

– Varför vänta? När granarna inte längre växer så vinner man inget på att spara skogen, utan riskerar bara att den blåser ner eller drabbas av röta, säger han.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Thomas äger en skogsfastighet i ångermanländska Resele tillsammans med sin syster Susanne Nordgren. De är eniga om att skogen ska skötas på ett sätt som gynnar både produktion och naturvård – och att granbestånden ska avverkas i god tid. Det var ett tag sedan den senaste avverkningen, men nu har de tre stycken på gång.

– Trots att vi är måna om att ta ned våra granbestånd i tid, så måste jag erkänna att ett av dem faktiskt skulle ha kunnat avverkas redan för tio år sedan. Granarna har väl inte tagit skada av att vi har väntat, men de har nästan inte växt något heller. Nu ser jag fram emot att vi får en frodig ungskog där i stället, konstaterar Thomas.

SUGEN PÅ FÖRYNGRING

Ett grannskifte, där ungskogen växer så att det knakar, gör att längtan efter en ny skog har blivit ännu starkare.

– Våra grannar avverkade och planterade för

Thomas Nordgren tycker om att flyga på fritiden. Han ser fram emot att kunna susa fram över frodiga ungskogar om några år.

➡ några år sedan och deras tallar är redan uppemot två meter höga. Årsskotten är flera decimeter! Ju högre deras tallar blir, desto jobbigare blir det att se våra gamla granar som bara står och stampar. Så kan det inte fortsätta, jag blir verkligen sugen på en förnygring, säger Thomas och ler.

Han jobbar som skördarförare och har sett många granbestånd som har fått stå kvar för länge.

– Men för vår del känns det helt rätt att ta ner den gamla skogen och investera i markberedning och plantor.

RISK FÖR STORM

Andreas Winterqvist är SCAs virkesköpare i Sollefteå och har hjälpt Thomas och Susanne med de kommande avverkningarna.

– De tänker helt rätt, säger han. En del väntar med avverkningen av känslomässiga eller nostalgiska skäl, andra väntar i hopp om att virkespriset ska gå upp. Men när skogens tillväxt minskar, så minskar också förräntningen på skogen och de pengar man eventuellt har investerat i den. Om man har äldre skog på sin fastighet bör man även tänka på de riskfaktorer som finns i olika områden, till exempel stormar och skadeinsekter.

TALLBACKE VID STUGAN

Ibland kan det vara ett stort beslut att bestämma sig för att avverka, särskilt i områden som betyder extra mycket. Kanske brukar man jaga där, plocka svamp eller har fina minnen från barndomen.

För Susanne och Thomas har sådana funderingar främst rört ett av bestånden, där Susanne har en liten stuga och Thomas planerar att bygga en.

– Men där sparar vi tall och skapar en vacker tallbacke, så det blir en bra lösning. Tallar kan stå längre utan att drabbas av röta och det blir en fin timmerställning för framtiden. Det enda som oroar oss lite är hur det ska gå med vårt kantarellställe. Kommer det att gå att plocka svamp där efter avverkningen, säger Thomas.

På fritiden tittar Thomas gärna på sin skog från ovan. Han har nämligen flygcertifikat för segelflygplan och ultralätt plan. Han har gjort flygturer både till Stockholm och till fjällen, men ofta håller han sig hemmavid och då får han fin utsikt över fastigheten.

– Om några år kan jag spana ut över våra nya ungskogar. Då kommer det att växa som tusan, avslutar Thomas.

3

tips från Thomas

- 1 Avverka i tid!
- 2 Prioritera dina granbestånd.
- 3 Skaffa en skogsbruksplan om du inte redan har en, så får du koll på när det är dags.

... mer om Thomas

BOR: I Resele.

ÅLDER: 51 år.

INTRESSE: Flyger segelflygplan och ultralätt flygplan.

FAVORITAPP: Spotify, den går hela tiden. Och Flightradar 24 för att hålla koll på flygtrafiken.

Jörgen Bendz, virkeschef vid SCA

Avvaktande virkesmarknad

Hur är efterfrågan på virke?

– Det har varit en stor efterfrågan under lång tid, men nu har det vänt. Sågverk och massaindustrier har generellt gott om råvara och vi ser att lagren av massaved och sågtimmer ökar. Orsaken är produktionsstörningar vid en del industrier i kombination med mycket goda avverkningsförhållanden.

När det gäller lagren är det främst de industrinära lagren vid våra terminaler som växer. Det är bra att vi inte har mycket virke som ligger kvar i skogen.

Hur är efterfrågan på sågade trävaror och tryckpapper?

– Mer avvaktande än tidigare skulle jag säga, och ett lite mörkare läge. Det finns en osäkerhet kring hur efterfrågan kommer att vara framöver och det pressar priserna på färdiga varor.

Finns det några ljusglimtar?

– Ja, Östrand ökar sin produktion enligt plan och vi ser att när de kör för fullt så krävs det verkligen att det finns råvara i lager och att virkeslogistiken fungerar som tänkt. Det är ingen tvekan om att det finns en bra avsättning för massaved för en lång tid framöver. Vi gläds också åt att våra virkesbilar och tåg har fungerat utan störningar, trots kyla och en hel del snö.

Ska SCA köpa skog i Lettland?

– Vi har gjort en avsiktsförklaring där tanken är att vi köper 10 000 hektar i Lettland. SCA får ju inte köpa mer skog i Sverige, förutom från andra bolag, och vår affärsidé är ju att förädla skog. Vi har en naturlig koppling till Baltikum, eftersom vi har inköpsbolag där och att köpa skogsmark där skulle vara ett bra komplement. Men det påverkar inte vår verksamhet i norra Sverige och våra virkesinköp här, för i första hand vill vi ju ha norrländskt virke som finns nära våra industrier.

20 år som FSC-certifierad skogsägare

I januari firade SCA 20-årsjubileum som FSC®-certifierad skogsägare. Då förnyades även vårt skogsbrukscertifikat, som nu gäller i ytterligare fem år.

Det var den 20 januari 1999 som SCA fick ta emot det certifikat som visar att våra skogar sköts i enlighet med de kriterier som fastställts av FSC, Forest Stewardship Council®. Sedan dess har vi förnyat certifikatet vart femte år.

– Skogen är ju basen i vår verksamhet. Att certifiera oss är ett bra sätt att verkligen kunna visa att vi bedriver ett ansvarsfullt skogsbruk, både gentemot myndigheter, miljöorganisationer, allmänheten och inte minst skogsägare och alla kunder som köper våra produkter, säger Ola Kårén, skogsvårdschef, och fortsätter:

– SCA är Europas största privata skogsägare, med 2,6 miljoner hektar skog, och ansvar och hållbarhet är något som genomsyrar hela vår verksamhet.

Märket för
ansvarsfullt skogsbruk
FSC® C004466

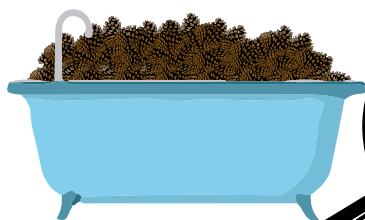
Proffs på plantor

SCAs plantskolor Bogrundet och Wiftstamon är proffs på skogsodling.

Här ser miljoner och åter miljoner plantor dagens ljus – varje år!

TEXT: MISAN LINDQVIST • ILLUSTRATIONER: PER MATSSON

Våra lastbilar rymmer
mellan 275 000 och
500 000 plantor.

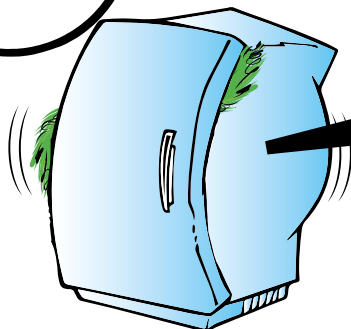

2018 använde vi ett halvt ton
frön för plantsådden. Det
motsvarar 1 400 badkar med
kottar.

1,5

Under högsäsong kontrollerar och levererar vi

miljoner plantor/dag

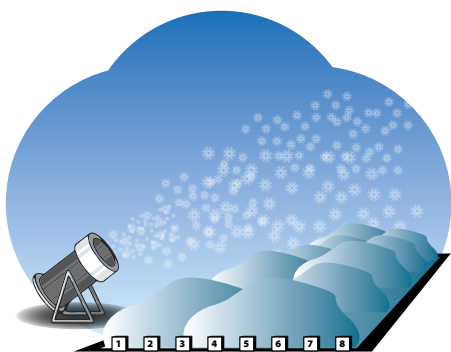

HALLÅ,
SLÄPP UT OSS!

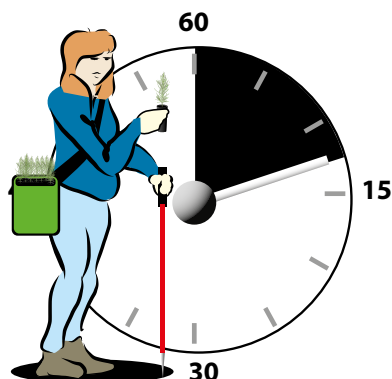
Vårt kyllager för krukor med sådda
frön motsvarar 75 000 kylskåp.

Vi gör av med cirka 93 000 m³ vatten under en odlingssäsong.
Det blir 2 kapsyler (8 ml) vatten per dag och planta.

Ca 50 000 m³ konstsnö skyddar plantorna på våra plantskolor under vintern. Det är tillräckligt för att fylla 20 olympiska bassänger.

En plantsättare sätter cirka 2 500 plantor/dag, eller 1 planta var tolfte sekund.

81 miljoner

plantor levererade vi 2018.

Det räcker till att plantera 52 000 fotbollsplaner.

Om vi lade alla plantor på rad skulle de räckta från Sundsvall till Nya Zeeland.

Barntävling!

RITA ETT SKOGSVÄSEN OCH VINN BOKPAKET

Om du fick fantisera – vilka figurer skulle bo i skogen då? Är det kanske något fantasidjur, troll, skogsälva eller något helt annat?

Rita ditt alldeles egna skogsväsen och skicka din teckning till oss så har du chans att vinna ett spännande bokpaket med böckerna "Sagan om Fossingarna och skatten" och "Sagan om Samuel och Sol". Glöm inte att skriva din ålder och adress.

Vi vill ha din teckning senast 24 april till:

SCA Skog AB, Marknad, 851 88 Sundsvall.

GRATTIS TILL BOKVINSTEN

I **förra numret** kunde man delta i utlottningen av ett signerat exemplar av Charlotte Kallas bok om längdskidåkning och träning.

Grattis till Kurt Tommy Ek, Carina Jonsson, Gustav Roslund, Carina Sehlstedt och Ulrika Gavelin.

VINNARE I KORSORDET

Över 400 korsordssvar kom in till Din Skog och rätt svar var: Frigör kraften i din skog, Skogsbruksplan och Sköt din skog med Skogsvinge. Vi har dragit tre vinnare av trisslotter och säger grattis till Ingrid Wiklund, Erik Noppa och Ulf Ottosson. Dessutom har vilottat ut 40 exemplar av SCAs väggkalender.

FOTO: PER-ANDERS SJÖQUIST

Den 1 augusti 2019 införs en ny kvalitetsklassning av massaved. Därmed förenklas kvalitetsbedömningen och kvalitetskraven kopplas tydligare till industrins behov. Samtidigt blir virkesmätningen snabbare, säkrare och mer transparent.

TEXT: ANDERS THORÉN

Den nya kvalitetsklassningen Prima/Sekunda införs efter beslut av SDCs styrelse med förankring i de tre virkesmättningsföreningarnas styrelser*. Förändringen innebär att det nuvarande systemet där vrakandelen bestäms i procent av virkestraven upphör. Istället görs en kvalitetsbedömning av hela traven, som klassas som antingen prima eller sekunda. Därmed förenklas kvalitetsbestämningen, vilket ökar effektiviteten i hela hanteringen.

TYDLIGARE SIGNALER

Prima/Sekunda-systemet ger också tydligare signaler till säljaren om vilket virke som industrin verkligen vill ha, det vill säga sådant virke som är mest lämpligt som råvara i brukens processer.

– Det blir skärpta krav på vissa egenskaper. Till exempel accepteras endast mycket låga andelar torrstockar och fel träslag för att inte hela traven ska klassas som sekunda. Övergrova stockar tillåts inte alls. Samtidigt blir det större tolerans för vissa virkesfel som inte har lika

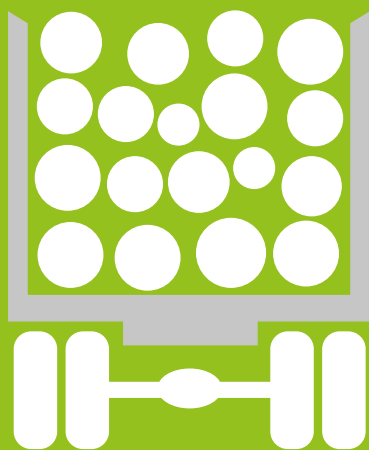
stor betydelse för industrin, till exempel kvist, klyka och krök, säger Lars Björklund, chef för Virkesmättningsutveckling och ledare för det projekt som tagit fram Prima/Sekunda-förslaget.

Att det nuvarande systemet med vrak överges välkomnas nog av många skogsägare. Det har nämligen visat sig vara svårt att bestämma vrakandelen vid travmätningen och mycket kritik har framförts mot de kollektivomräkningar som görs. Man hittar för det mesta fler vrakstockar i den noggranna stockmätningen av stickproven, jämfört med vad det bedömts till i travmätningen. Detta leder då till att alla travar i kollektivet får en uppräknings av vrakandelen. Med Prima/Sekunda försvinner denna kollektivomräkning.

STOR POTENTIAL

Prima/Sekunda bedöms få positiva effekter på såväl kort som lång sikt. Den förbättrade kvalitetsklassningen ökar möjligheten till optimal styrning av brukens råvara. Generellt kan industrin räkna med att få bättre virke än idag, vilket gör det lättare att möta kundernas krav. Dessutom kan processproblem orsakade av fel i råvaran minimeras. En grov uppskattning av det nya systemets värdepotential för industrin pekar på 30–150 miljoner kronor per år. Det stora spannet förklaras av verksamheternas skilda förutsättningar.

För skogsägaren blir det nya klassningssystemet enklare att sätta sig in i och mer transparent. Minst 95

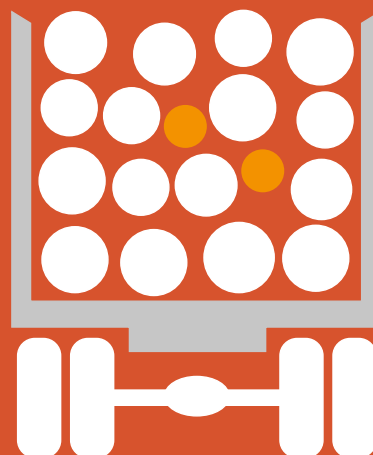

Det nya systemet

Traven bedöms snabbt som prima eller sekunda och släpps igenom mätstationen.

Gränsfall analyseras noggrant.

Skogsägaren får betalt för hela volymen.

Dagens system

Varje virkestraves vrakandel beräknas

Den volym som klassats som vrak betalas i regel med noll kronor.

Läs mer på:
primasekunda.se

procent av all massaved kommer enligt beräkningarna att klassas som prima. Då en trave klassas som sekunda ska orsakerna tydligt specificeras.

– Som skogsägare bör man sätta sig in i hur den nya klassningen fungerar. Är man som självverksam skogsägare bara noggrann med sorteringen så kan många fel i leveranserna undvikas, och då i princip få 100 procent primatravar. På sajten www.primasekunda.se finns den information som behövs, säger Lars.

En skillnad mot det nuvarande systemet är att säljaren får betalt för hela virkesvolymen. Traven kan alltså klassas som prima, även om den innehåller en viss andel fel av mindre betydelse. Å andra sidan kan en viss andel allvarliga fel i en trave betyda att hela traven klassas som sekunda. Travar som inte klarar kraven för sekunda mätningssägras eller betalas med ett lågt ”utskottspris”.

KONSEKVENSANALYSER

Prisskillnaden mellan prima- och sekundaklassat virke är förstås en kärnfråga och studier av systembyttets konsekvenser har genomförts. I projektet har det dubbelklassats många tusen travar. Med detta som underlag kan parterna på marknaden beräkna vilka priser som skulle leda till en prisneutral övergång.

– Intresset för beräkningarna har varit stort, men naturligtvis är prissättningen en fråga för marknaden. Prislisorna sätts slutligen av varje enskild köpare, säger Lars.

VIKTIG BYGGSTEN

I ett längre perspektiv är övergången till Prima/Sekunda en liten, men ändå viktig del, i den digitaliserings- och effektiviseringsprocess som skogsnäringen inlett. Tillsammans med andra satsningar som t ex Leveransavisering, Fjärrmätning och Automatisk travmätning är den nya kvalitetsklassningen en byggsten i arbetet för att stärka värdekedjan.

– Därmed kan det bli en något större kaka att dela på för alla aktörer. På det viset kommer det gemensamma utvecklingsarbetet alla till godo, säger Lars.

**Numera Biometria, se sidan 34.*

FÖRDELAR MED KLASSNING I PRIMA/SEKUNDA

- Mätningen blir snabbare och enklare eftersom man inte behöver ange olika andel vrak och dess orsaker samt avdrag för leveransgill röta utan enbart ange vilken kvalitetsklass traven har.
- Ökad tolerans för fel som har mindre betydelse för industrin och skärpta gränser för fel som har stor betydelse för industrin.
- Tydliga signaler till säljarna om vad som efterfrågas ger en råvara som bättre stämmer med industrins önskemål.

SCA deltar i flera spännande utvecklingsprojekt som ska ta skogsbruket in i framtiden. Det handlar om ny teknik, maskiner och digitalisering.

Teknisk utveckling

Ny maskin för ökad skonsamhet

Nu kraftsamlar skogsbranschen i ett unikt projekt där man utvecklar nya skogsmaskiner för att kunna bedriva ett skonsammare skogsbruk.

Komatsu Forest, SCA och hela skogsnäringen ska tillsammans utreda möjligheten att få fram en maskin som med ett lågt marktryck ska ge färre körsador i skogen och bättre förarkomfort.

Klimatförändringarna påverkar möjligheterna att bedriva ett mer skonsamt skogsbruk, eftersom det blir kortare perioder av tjälad mark. Därför är det viktigt att utveckla nya, mer skonsamma maskiner. Kan man utveckla sådana maskiner kan de dessutom ge ökad produktivitet och bidra till att industrin får ett jämnare virkesflöde sett över året.

– Vi ser möjligheter att med gemensamma krafter bidra till en bättre miljö, säger Magnus Bergman, chef för teknik- och verksamhetsutveckling vid SCA.

FOTO: MICHAEL LENGMAN

Nu ska skogsnäringen ta fram en maskin för ett skonsammare skogsbruk. Projektet heter Centipede, vilket betyder tusenfoting. Maskinen på bilden har inget med projektet att göra.

Digitaliserat skogsbruk för ökad hållbarhet

Skogsbruket ska bli mer digitalt så att skogen kan användas mer effektivt och därmed bidra ännu mer till ett hållbart samhälle. Därför har SCA och andra aktörer inom skogsnäringen startat det gemensamma forskningsprogrammet Mistra Digital Forest.

Genom att länka ihop digitala informationsflöden kan skogsnäringen öka effektiviteten och förädlingsvärdet i skogen samtidigt

som arbetet blir mer hållbart. Bland annat ska man undersöka hur nya möjligheter att samla in och bearbeta data kan göra det lättare att

utveckla smarta planerings- och beslutsstöd för skogsbruket.

– Det här är ett jättespännande och roligt projekt som tar sikte på framtiden. Vi ser bland annat möjligheten att på ännu bättre sätt knyta samman våra sågverks behov med våra sätt att beräkna

hur virket kan användas mest optimalt. Det kommer bland annat att ge bättre stöd till våra maskinförare. På så sätt kan vi bli ännu effektivare i hur vi använder skogen och på så sätt bidra till ett mer hållbart samhälle, säger Magnus Bergman.

i skogen

Självstyrande skogsmaskiner

SCA deltar i ett omfattande utvecklingsprojekt där man vill ta fram självstyrande skogsmaskiner.

Med projektet **Auto2** vill skogsnäringen utveckla självstyrande skotare, alltså de maskiner som transporterar fram det avverkade virket till skogsbilvägen.

Auto2 ska först fokusera på att maskinerna själva ska kunna planera sin körning, ta sig fram i terrängen och se till att det finns en skyddszon runt om maskinen så att ingen kommer till skada.

– Långsiktigt är visionen självgående maskiner, men innan vi har nått det målet hoppas jag att vi kommer att få fram system som underlättar för förarna att göra ett bra arbete. Det kan jämföras med självkörande bilar – än så länge sitter personen i bilen men behöver inte styra aktivt, berättar Magnus Bergman och fortsätter:

– SCA deltar både som finansär och är med i en referensgrupp där man kommer att bidra med både kunskap och testmiljöer i skogen.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Ta chansen! Bli en SCA-are för en dag

Undrar du hur det är att arbeta på SCA Skog? Nu har du som är skogsägare chansen att gå i fotspåren av en SCA-medarbetare. Du får en unik inblick i vår skogsverksamhet och får lära dig mer om skog och skogsbruk.

Inom SCA Skog finns en rad olika yrkesroller. Här arbetar till exempel virkesköpare, produktionsledare som har kontakter med avverkningslagen, distriktsansvariga som sköter om SCAs egen skog och transportledare som ser till att rätt virke hämtas i skogen och kommer till rätt industri. Sedan har vi naturvårdsspecialister som är experter på naturhänsyn och skogsvårdsledare som ser till att plantering, röjning och annat skogsvårdsarbete går som det ska. Här finns också skogsekologer, lantmätare och många fler.

ANMÄL DIG I DAG

Du får välja vilken yrkesroll du vill ta rygg på och under en heldag följer du i hans eller hennes fotspår. Din dag kommer även att bli ett reportage i Din Skog.

Ange namn, adress, telefonnummer och mejladress i din ansökan samt en kort motivering om varför just du vill bli en SCA-are för en dag. Skriv kort om vilken yrkesroll du vill följa. Det är inte nödvändigt att du anger en titel, utan förklara vad det är du vill lära dig mer om så ordnar vi resten.

Vi kommer först att välja en person som får sin SCA-dag under sommaren 2019. Därefter kan det bli aktuellt att utse fler personer.

**Vi behöver ha din ansökan senast den 16 april 2019.
Mejla till info.skog@sca.com eller skicka ditt brev till
SCA Skog, Marknad "SCA-dag", 851 88 Sundsvall.**

Dags att lämna över till nästa generation – så blir alla nöjda

Ett generationsskifte handlar ofta om mycket pengar – och starka känslor. Det gäller att göra rätt för att trygga såväl ekonomin som familjefriden.

– Ta tag i frågan i tid, beställ en skogsbruksplan och anlita en sakkunnig expert, tipsar Jan Wiklund vid SkogensHus.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON • FOTO: MICHAEL ENGMAN

Varför är det viktigt att ta tag i frågan i tid?

– Ett generationsskifte är bättre än ett arv, i alla avseenden! Med ett genomtänkt skifte brukar det bli en mycket bättre skattesituation och en bättre stämning i familjen. Dessutom får överlåtarna vara med och planera för framtiden. Passa på att göra skiftet medan alla inblandade är pigga och alerta och det finns tid för eftertanke.

Varför drar sig många för att ta upp ämnet?

– Det är ofta komplicerat och en fråga som måste hanteras varsamt. I många fall handlar det om miljönbelopp som ska byta ägare, samtidigt som det är mycket känslor inblandade när en släktgård ska lämnas

Jan Wiklund vid SkogensHus.

vidare till nästa generation. Men min erfarenhet är att alla skiften går att lösa på ett bra sätt, bara man lyssnar på alla inblandade.

Hur kan jag komma igång med ett generationsskifte?

– Passa på att väcka frågan nästa gång familjen är samlad, kanske nu i sommar om barnen kommer hem under semestern. Börja med att be alla fundera några månader över vad de har för önskemål. Generationsskiften är en fråga som behöver tid att mogna, både för de som ska ta över fastigheten och de som ska lämna ifrån sig den.

Hur kommer jag vidare?

– Du kan börja bolla frågan med din virkesköpare. De har ofta goda kunskaper i frågan och kan även lotsa dig vidare till en duktig ekonomisk rådgivare. Beställ också en fräsch skogsbruksplan om du inte redan har en. En skogsbruksplan behövs vid alla generationsskiften och ligger bland annat till grund för värderingen av fastigheten, som görs av en mäklare.

Vad kan en rådgivare hjälpa till med?

– Ni får förslag på hur ni kan lösa generationsskiftet på ett bra sätt, utifrån både skattesituationen och de

Det är ofta komplicerat och känsligt när släktskogen ska lämnas över till nästa generation, men det brukar gå att lösa på ett bra sätt om alla får komma till tals.

önskemål som familjemedlemmarna har. Till stöd används bland annat skogsbruksplanen, en värdering av fastigheten och den senaste deklarationen. Ni får också hjälp med att skriva avtal och kontrakt.

Vad finns det för fördelar med att ta hjälp?

– Man kan få betala stora summor i onödig skatt om man gör fel. Vårt skattesystem har många effektiva verktyg för att få till ett bra skifte, men det är många svåra frågor, så det krävs gedigna kunskaper för att hitta den bästa lösningen. Att anlita en expert brukar därför vara väl investerade pengar.

Dessutom brukar en duktig rådgivare hjälpa till med att skapa en bättre dialog inom familjen. Det är bra med en oberoende person som lyssnar till alla och vågar ställa de känsliga frågorna.

Vilka generationsskiften är svårast att lösa för er som är rådgivare?

– Det är när vi blir inkopplade i ett sent skede, när familjen nästan är färdig med hur de ska göra skiftet men inte riktigt kan enas eller kanske har missförstått de skattemässiga konsekvenserna och måste tänka om. I det läget är positionerna ofta låsta och det är svårt att komma vidare.

SKIFTE PÅ GÅNG?

Passa på att boka in en träff med familjen i sommar för att börja prata om frågan.

Vad är viktigast att tänka på vid ett generationsskifte?

– Se till att det blir rättvist mellan syskonen så att ni behåller en god familjerelation. Se också till att involvera alla inblandade, inte bara den som ska ta över fastigheten. Det vanligaste misstaget vid generationsskiften är att man inte sanktionerar planerna hos alla parter.

Vad bör den som överlåter fastigheten tänka på för egen del?

– Tänk på att det kommer en dag i morgon också. Hur mycket pengar vill ni ha att röra er med framöver? Det kan vara bra att spara en extra slant.

Har du några fler tips?

– För att undvika att det uppstår funderingar och missnöje framöver kan det vara bra att dokumentera generationsskiftet. Beskriv hur det genomfördes och vilka värden ni utgick ifrån, så att det inte glöms bort med tiden. Ett sådant dokument har inget juridiskt värde, men kan vara bra för familjefriden.

Vad händer om man inte genomför något generationsskifte?

– Då blir det fråga om ett arv, den dag de nuvarande ägarna går bort. Det brukar inte alls bli lika bra, varken ekonomiskt eller känslomässigt, så mitt råd är absolut att ta tag i frågan i tid.

8

steg till ett lyckat generationsskifte

- 1** Prata med alla inblandade, så att tankarna väcks och frågan hinner mogna. Kontakta din virkesköpare för råd och stöd.
- 2** Beställ en fräsch skogsbruksplan om ni inte redan har en.
- 3** Bestäm en första träff med en ekonomisk rådgivare.
- 4** Gör en värdering av fastigheten med hjälp av planen.
- 5** Låt alla inblandade träffa den ekonomiska rådgivaren och berätta om sina önskemål.
- 6** Rådgivaren tar fram ett förslag, baserat på allas önskemål, skogsbruksplanen, värderingen och den senaste deklarationen.
- 7** Alla inblandade samlas för en genomgång av förslaget. Är alla nöjda eller är det något som behöver processas vidare?
- 8** När ni är nöjda hjälper rådgivaren till med kontrakt och avtal. Även virkesköparen kan vara med som stöd hela vägen.

SKOGSBRUKSPLAN – en bra lots i generationsskiftet

En färsk skogsbruksplan är a och o vid ett generationsskifte.

– Den är grunden för allt från värdering till eventuell belåning av en fastighet, säger Jan Wiklund.

En skogsbruksplan beskriver skogen, hur mycket virke som finns på fastigheten och vilka åtgärder som är lämpliga att göra under den närmaste tioårsperioden.

– Det är kring skogsbruksplanen som allt kretsar när man gör ett skifte. Man utgår från den när man ska värdera fastigheten och om man diskuterar att stycka av någon del o s v. Informationen i planen visar också vilka möjligheter det finns att belåna fastigheten, om det är nödvändigt, säger Jan och avslutar:

– En färsk skogsbruksplan ger dessutom den nya ägaren en väldigt bra start, eftersom man får en bra överblick över fastigheten både när det gäller ekonomi och skogsskötsel.

Köp eller gåva ?

Den som övertar en fastighet vid ett generationsskifte betalar ibland en summa pengar till de förra ägarna. Om beloppet är lägre än fastighetens taxeringsvärde, eller om man inte betalar någonting alls, klassas överlåtelsen som gåva. Om beloppet är högre än taxeringsvärdet är det däremot fråga om köp.

Skattemässigt är det stora skillnader mellan köp och gåva, men det finns inget generellt svar på vad som är bäst utan det måste beräknas utifrån varje familjs unika situation.

Köp

- Utlöser kapitalvinstskatt för den tidigare ägaren och utlöser ofta stämpelskatt för den nya ägaren.
- Ger ett nytt anskaffningsvärde.
- Ger möjlighet till nya skogsavdrag.
- Säljaren kan inte överlåta skogskonton, sparad räntefördelning, expansionsfond och periodiseringsfond.
- Säljaren har inte möjlighet att skriva in villkor.

Gåva

- Överlåtelsen är skattefri och utlöser inte kapitalvinstskatt eller stämpelskatt.
- Ger inget nytt anskaffningsvärde.
- Ger inte möjlighet till nya skogsavdrag.
- Givaren kan överlåta skogskonton, sparad räntefördelning, expansionsfond och periodiseringsfond till den som tar över.
- Givaren har möjlighet att skriva in villkor, t ex att fastigheten ska vara enskild egendom.

Jan tipsar!

Var försiktig med villkor! Att skriva in att fastigheten ska vara enskild egendom är ofta bra, men undvik villkor kring belåning av fastigheten, överlåtelseförbud o s v. Det är viktigt att den nya ägaren får gå vidare utan att de förra ägarna styr för mycket över framtiden.

Både Oliva Gidlund och hennes mamma Anna-Lena Edblad har haft förmånen att bli skogsägare i unga år. Nu äger de en fastighet i Nordmaling tillsammans.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Olivias familj satsar på tidiga skiften

Olivia Gidlund ser många fördelar med ett tidigt generationsskifte. Hon är bara 23 år, men har nyss tagit över en del av familjens skog.

– Det känns jättekul! Nu hinner jag vara med om många steg i skogens kretslopp, säger hon.

Fastigheten, som ligger i Hummelholm i Nordmaling, har tidigare ägts av Olivias mamma och mormor. – För några år sedan började vi diskutera att jag skulle ta över mormors del. Mamma fick ta över redan när hon var i tjugoårsåldern och ville att jag skulle få samma chans. På så sätt får jag tid att lära mig hur man sköter skogen och hinner se alla delar i förloppet, säger Olivia.

Familjen valde att ta hjälp med generationsskiftet, något som Olivia är tacksam för.

– Trots att överlåtelsen var relativt enkel, eftersom både mamma och jag är ensam barn, så fanns det många komplicerade frågor där vi behövde hjälp. Och om man gör fel är det risk att man skattar bort mycket pengar i onödan, säger Olivia och fortsätter:

– Det var Jan Wiklund på SkogensHus i Örnsköldsvik som guidade oss genom skiftet. Först fick vi berätta om våra önskemål och några veckor senare fick vi ett förslag på hur vi skulle kunna lägga upp överlåtelsen. Vi fick också hjälp att skriva avtal och testamente.

Sedan den 1 januari 2019 är Olivia lycklig skogsägare, tillsammans med sin mamma.

– Det är verkligen spännande! Nu vill jag lära mig mycket om skogsbruk för att kunna sköta om skogen på ett bra sätt.

Smidigt skifte gjorde alla nöjda

Generationsskiften kan gå riktigt smidigt ibland. Som när det var dags för Maria Svantesson och hennes två systrar att ta över familjeskogen utanför Junsele. Tack vare en öppen kommunikation och lottens hjälp blev alla lika nöjda.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON • FOTO: MICHAEL ENGMAN

Skogen har funnits i släkten i många generationer och den är exemplariskt skött. Marias pappa Erik-Alf har röjt, gallrat, avverkat och planterat enligt konstens alla regler. Och lika noggrann var han när det gällde generationsskiftet.

För ett par år sedan, när Erik-Alf var 75 år, tog han tag i saken. De tre döttrarna fick frågan om de ville ha skog eller pengar.

– För mig och min man Ingemar var det aldrig någon tvekan. Vi hade börjat fundera på att köpa en

skogsfastighet, men det kändes ännu roligare att få ta över en del av den skog som har funnits i min släkt så länge och där jag själv har satt plant när jag var yngre, säger Maria.

– Ja, vi ville gärna bli skogsägare. Att få äga skog och mark, det är en speciell känsla, fyller Ingemar i.

HELA FAMILJEN ÄR NÖJD

En av Marias systrar kände också starkt för skogen, medan den tredje hellre ville få pengar.

– Då delade pappa upp fastigheten i två likvärdiga delar och så drog vi sticka. Vår tredje syster löste vi ut och sedan var det klart. Det var aldrig några svårigheter över huvud taget och vi är nöjda allesammans, säger Maria.

Dan Larsson, SCAs virkesköpare i området, hjälpte till med att beräkna virkesvolymen och värden, så att uppdelningen av fastigheten skulle bli rättvis. Familjen anlät också en expert för att få hjälp med

Maria och Ingemar Svantesson är mycket nöjda med generationsskiftet där de tog över en del av Marias släktskog. Ännu bättre blev det när de köpte till en grannfastighet, eftersom Ingemar nu känner sig mer delaktig i skogsbestyren.

Hela familjen Svantesson: Ingemar, Hugo, Maria, Ville, Tilde och Elsa.

Äldste sonen Hugo jobbar som röjare sommartid. En framtid inom skogen känns lockande och kanske väljer han en skoglig utbildning.

gåvobrev och andra dokument.

– Det är verkligen ett råd som jag vill ge till andra: Ta hjälp om ni känner er det minsta tveksamma, säger Ingemar.

Ett annat råd är att alla ska vara öppna och tydliga med vad man känner. Är man intresserad av skog eller pengar? Känns den föreslagna uppdelningen bra eller är det något som skaver?

KÄNDES RÄTTVIST

Även Erik-Alf är nöjd med generationsskiftet och glad över att skogen blir kvar i släkten. Och han har dessutom behållit ett antal hektar själv. Han trivs med att plantera, röja och hugga och vill kunna fortsätta med det så länge det går. Erik-Alf och mamma Mona har också kvar bostadshuset i Bölen, Junsele.

– Vi är tacksamma för att Erik-Alf skötte det här så snyggt. Han tog tag i frågan i tid och såg till att alla kände sig rättvist behandlade. Den äldre generationen

har ett ansvar för att lösa skiftet på ett sätt som inte skapar osämja mellan syskonen, säger Ingemar.

För Ingemars del känns det ännu bättre sedan han och Maria kompletterade skogsinnehavet genom att köpa en grannfastighet.

– Det var viktigt för mig, för nu känner jag mig mer delaktig. Det känns bra att bygga upp något tillsammans, säger han.

Han och Maria bor med sina fyra barn i Genarp utanför Lund, men tillbringar sommarsemester, jullov och påsklov i en stuga som de har vid Betasjön, nära Junsele och skogsfastigheten. En riktig idyll med sjöglitter och björksus under sommaren och vackra vita viddar under vintern.

De brukar göra en del besök i sin skog när de är i stugan, men det praktiska arbetet tänker de leja bort.

– Jag är lite sugen på att plantera själv, men det skulle nog ta för mycket tid av semestern, säger Maria.

VÅL PLANERAT

En som däremot jobbar aktivt i skogen är deras äldsta son Hugo. Sommartid röjer han åt en av SCAs skogs-vårdsentreprenörer, ett slitsamt men roligt jobb.

– Jag trivs med att jobba ute och är intresserad av skog. Jag funderar på om jag ska välja en akademisk utbildning inom skog, säger han.

Även de yngre barnen tycker om att vara i skogen och när det en dag blir dags för nästa generations-

Fastigheten är utspridd på flera skiften visar Ingemar, Hugo och Maria. Det var lotten som avgjorde vilka skiften som Maria skulle ta över.

skifte i familjen kan syskonen känna sig säkra på att fastigheten kommer att överlåtas på ett sätt som är väl planerat.

– Ett skifte ska göras genomtänkt, rättvist och med öppen kommunikation, precis som pappa löste det, avslutar Maria.

3

skäl till att vårt generationsskifte gick så smidigt:

- 1** Pappa tog tag i frågan i tid.
- 2** Han var noga med att det skulle kännas rättvist.
- 3** Alla vi syskon var öppna med vad vi ville.

Annakarin Wennerberg.

Annakarin skapar ljuslyktor och fönsterskärmar i metall, med mönster från naturen.

Annakarins vedkorgar lockar både jägare och modehus

Det är något visst med att lyssna på spraket från en vedspis eller se elden dansa innanför glaset på en braskamin. Och medan allt fler svenskar skaffar kamin för mysfaktorns skull skapar konstnären Annakarin Wennerberg stadiga vedkorgar med olika motiv från skog och fjäll.

TEXT: SARA ADELHULT
FOTO: TOMMY ANDERSSON

Att just naturen är hennes största inspirationskälla går inte att ta miste på – älgar, ripor och kråkor pryder många av Annakarins verk. Men så bor hon också med skogen inpå knuten i den lilla byn Strömsnäs utanför Stugun. För många är hon känd som en skicklig akvarell- och dekorationsmålare, men hon är även utbil-

dad industridesigner och hennes vedkorgar i metall är mycket populära.

ÄLGAR SOM LOCKAR

Bland kunderna finns till exempel en dansbandssångare i Skåne och jägare i Finland, som har beställt vedkorgar som utsmäckats med älgar.

– Och jag har nyligen skickat iväg en vit vedkorg med snöripor till ett företag som sysslar med mode. De skulle ha den i sitt showroom, säger Annakarin.

Den allra första vedkorgen som hon gjorde fick ett mönster med en kär fågel – familjens tama kråka som därmed fick ett andra liv när den avbildades i metall.

– Jag börjar alltid skissa med blyerts eller med pensel och färg, säger Annakarin som inte tycker att det blir samma känsla om hon bara jobbar i datorn.

Men det är inte bara att göra ett vackert mönster, det måste även vara robust, konstaterar hon.

– Det ska hålla ihop och fungera i siluett också, säger hon och visar hur älgar, trädstammar och en sjö har fogats samman för att få en hållbar konstruktion.

FÅGLAR SOM INSPIRERAR

Förutom vedförvaring har hon bland annat skapat gnistgaller och fönsterskärmar i samma stil. Vad det blir härnäst är inte lätt att veta, men inspirationen kommer med stor sannolikhet från fågelvärlden, det förstår man när man hör henne prata varmt om kråkor, änder och albatrosser.

– Sjöfåglar är så häftiga, säger hon och drar med fingrarna i luften för att visa de mjuka formerna som aldrig upphör att fascinera.

LÄSTIPS!
www.natursidan.se
www.fageln.se
www.nrm.se

FOTO: MATS BILDSTRÖM/SKOGENBILD

Genom att sätta upp fågelholkar under vårvintern så hjälper du fåglarna att hitta boplatser.

Gör en byggboom i skogen

Även om det kan kännas som att våren är långt borta, så dröjer det inte länge förrän de första flyttfåglarna dyker upp. Men det är brist på naturliga boplatser för många fåglar. Här kan du göra en viktig insats genom att sätta upp fågelholkar i din skog.

Det går så klart att sätta upp fågelholkar när som helst under året. Men det kan vara en bra idé att utnyttja vinterföret och ta en skidtur ut i din skog för att sätta upp holkarna nu, så att de finns på plats inför årets häckningsperiod.

Men först ska du så klart bygga holkarna – om du inte väljer att köpa färdiga. För dig som bygger själv är det viktigt att bygga på rätt sätt, så att fåglarna trivs och det finns ett bra skydd mot rovdjur. På www.natursidan.se skriver man om fem typer av holkar som passar för olika fåglar. Sidan ger många goda råd inför bygget och delar även med sig av ritningar.

TÄNK PÅ DET HÄR NÄR DU SÄTTER UPP HOLKAR:

- Fyll inte holken med bomaterial, det fixar fåglarna själva.
- Höjden som holken ska sitta på spelar inte så stor roll, men ögonhöjd eller lite högre passar många fåglar.
- Sätt inte holkarna för tätt, eftersom många fåglar vill ha ett eget revir. Det vanligaste rådet är 25-50 meters mellanrum, men ska holkarna vara i en trädgård kan man sätta dem tätare.
- Fundera på lämpligt väderstreck för din holk. Det kan vara bra att undvika söderläge om holken sätts i ett mycket skyddat läge, eftersom det kan göra holken väldigt varm och det kan påverka både ägg och ungar. Men ofta är det ju inte så varmt under våren och då kan söderläget fungera bra.
- Framåt höstkanten kan det vara bra att städa ur holken – se bara till att du har byggt den så att den går att öppna. Många fåglar undviker holkar som har rester från en tidigare häckning.

Obs! Om du inte äger marken där du vill sätta upp en fågelholk så måste du ha tillstånd från markägaren!

FÅ KOLL PÅ FÅGELKVITTRET

Den populära fågelappen LärKvitter har utökats med nya fågelarter. Med hjälp av ljud och bild lär du känna fåglarna och får veta vad som får dem att trivas.

Lärkvitter visar bilder och fakta om totalt 46 arter som gärna håller till i trädgårdar, gårdsmiljöer eller som ofta besöker fågelbord på vintern. Appen innehåller också en quiz som hjälper dig att känna igen fågelläten och du kan även lära dig mer om hur du kan gynna olika fåglar.

Appen är gratis och kan laddas ner till både iPhone och Android.

Nya ansikten

VERONICA WESTMAN LUNDQVIST,
marknadsassistent Västerbotten

Jag bor i: Umeå.

Bakgrund: Civilekonom. Jag kommer närmast från sälj- och marknadsavdelningen vid SCA Obbola, Innan dess jobbade jag med försäljning och marknadsföring på Peak Performances huvudkontor.

Familj: Min man Jimmy och vår son Sigge 2 år.

Det bästa med skogen: Att den ger mig avkoppling.

Om jag var ett träd skulle jag vara: En tall. Lång, ståtlig, stark och klarar det bra när det blåser.

Min favoritapp: Pinterest där jag hittar inspiration inom mode, inredning och trädgård.

På fritiden tycker jag om att: Åka skidor och spendera tid med min familj.

Om jag fick resa i tiden skulle jag hälsa på i: 1960-talet och få möjlighet att träffa min mormor som verkade vara en fantastisk kvinna.

CECILIA NYLANDER,
virkesköpare Härnösand

Jag bor i: Nordanå.

Bakgrund: Jag studerar till skogskandidat på Linnéuniversitetet i Växjö.

Familj: Sambo och en dotter på 5 år samt 3 jämthundar.

Därför vill jag jobba med skog: Det pågår ständiga förändringar inom skogsbruket, det är inte en bransch som står still. Möjligheten att både få jobba ute i skogen och på kontor gör saken bara bättre.

Det gör jag när jag vill koppla av: Sätter på en bra film eller ger mig ut med hunden i skogen.

Det bästa med vintern: Angling och då snön tinar bort.

Bästa boken jag läst: Målet av Eliyahu M Goldratt.

Tre saker som gör mig glad: Mat, jakt och att få jobba med mitt största intresse skogen

Livsmotto: Se och le.

MATTIAS CARLSSON,
virkesköpare Stöde

Jag bor i: Rännö, utanför Matfors.

Bakgrund: De senaste 17 åren har jag jobbat på Veolia som arbetsledare och platschef och de sista åren ägnade jag mig åt affärsutveckling.

Familj: Gift med Linda och tillsammans har vi Malva 8 år och Edvin 10 år samt stövaren Hikke.

Därför vill jag jobba med skog: Det är något jag har växt upp med och alltid haft som mitt intresse.

Det bästa med helg är: Att umgås med familj och vänner.

Om jag vore en bil skulle jag vara en: Formel 1-bil, snabb och exakt.

Jag skulle vilja uppleva: Jakt eller skoteråkning i Kanada.

Person jag beundrar: Min fru.

Jag blir glad av: Att ha positiva och glada människor omkring mig.

BRITT-MARIE HENRIKSSON,
administratör Medelpad

Jag bor i: Timrå.

Bakgrund: Jag har jobbat på TryggHansa i Sundsvall i 37 år.

Familj: Min man Tony och barnen Maria och Fredrik.

Det gör livet gott att leva: Familjen och att vara ute i naturen.

Tre ord som beskriver mig: Positiv, ambitiös och snäll.

För mig betyder skog: Frihet.

Drömrese: En helikoptertur upp på ett fjäll där jag släpps av vid en fin fiskesjö.

Person jag skulle vilja vara för en dag: Drottning Silvia. Tänk att få gå igenom hennes klädgarderob och smyckesskrin.

HANNA BROMÉE,
virkesköpare Ramsele/Edsele

Jag bor i: Silsjönäs, Jämtland.

Bakgrund: Tog skogsmästarexamen 2018. Har tidigare varit aspirant på SCA.

Familj: Sambon Hampus och fyra hundar.

Jag som ett träd: En fjällbjörk. Ganska liten, uthållig och stundvis lite tjurig.

Bästa tipset till skogsägare: Utför rätt åtgärder i rätt tid och ta vara på den maximala produktionsförmågan i din skog. Om du tycker att det är roligt att jobba i skogen så ska du så klart göra det, men var inte rädd för att ta hjälp och få jobbet utfört av duktiga entreprenörer.

”Var inte rädd för att ta hjälp.”

Favorit på sociala medier: Jag följer Instagramkontot ”Emils. jaktbilder”. Fina bilder på hundar och jakthistorier som jag tycker ger en ärlig bild av hur en jaktdag kan se ut.

Person jag skulle vilja vara för en dag: Min systerson Henry som snart blir två år. Han är glad nästan jämt och redan så klok. Jag skulle vilja se världen genom hans ögon för en dag.

JIM ÅGREN,
virkesköpare Kramfors

Jag bor i: Docksta.

Bakgrund: Jag har jobbat många år inom försäkringsbranschen.

Familj: Min sambo och våra två barn.

Mitt råd till dig som äger skog: Vårda och sköt din skog och gör det när skogen behöver det. Det ökar värdet och tillväxten på din fastighet.

För mig betyder skog: Stora naturvärden och ekonomiska värden. En plats för avkoppling och chans att utöva mina största intressen: jakt, fiske och friluftsliv.

Favoritprogram på TV: Gillar att titta på sport. Fastnar lätt på Discovery.

Drömsemester: Skulle gärna kunna tänka mig att åka Hurtigruten eller åka till Skottland.

Tre personer som jag vill ha med mig på en öde ö: En duktig båtbyggare, en elitroddare och MacGyver.

Om jag var en bil skulle jag vara: En lådbil, känns som om man har minst med fel då.

Det gör livet gott att leva: Att få tillbringa mycket tid med familj och goda vänner.

Jag äter helst: En god grillad köttbit med rödvinssås och goda tillbehör.

FOTO: TOMAS RYDKVIST

Genom att gräva mineraljordssträngar ska förhoppningsvis förekomsten av olika växter öka – vilket gynnar den smalsprötade bastardsvärmaren.

Sällsynt fjäril får hjälp av SCA

Den sällsynta fjärilen smalsprötad bastardsvärmare har hittat en fristad i en liten frostglänta intill E14 i Ånge kommun. Nu provar SCA olika metoder för att öka antalet fjärilar där.

Den lilla frostgläntan är det enda området i Norrland där den smalsprötade bastardsvärmaren trivs. I höstas slogs en fjärdedel av gläntan med slätterbalk i ett försök att förbättra områdets förutsättningar. Man grävde också flera långa, breda mineraljordssträngar.

– Mineraljordssträngarna ska förhoppningsvis öka förekomsten av kråkvicker, skogsnäva och andra nektarkällor som fjärilen behöver. Vi har grävt strängarna så att de inte påverkar de enbuskar som växer i gläntan. Buskarna är viktiga så att fjärilarna kan få skydd när det är alltför soligt och varmt, säger Tomas Rydkvist, SCAs naturvårdsspecialist i Medelpad.

Under 2019 ska man följa upp åtgärderna för att se om gläntan fått fler smalsprötade bastardsvärmare.

BIOMETRIA TAR HAND OM VIRKES- MÄTNINGEN

Nästa gång du säljer virke kommer du att få ditt mätbesked från Biometria. Det är nämligen Sveriges nya organisation för virkesmätning och redovisning av virkesaffärer.

Biometria bildades vid årsskiftet genom en sammanslagning av fyra föreningar: SDC och virkesmätningsföreningarna VMF Nord, Syd och Qbera.

Biometria är en ekonomisk förening som ägs av både köpare och säljare av virke. Biometrias uppgift är att se till att virkesaffärer kan genomföras med högt förtroende och på en korrekt grund, genom en opartisk mätning och redovisning.

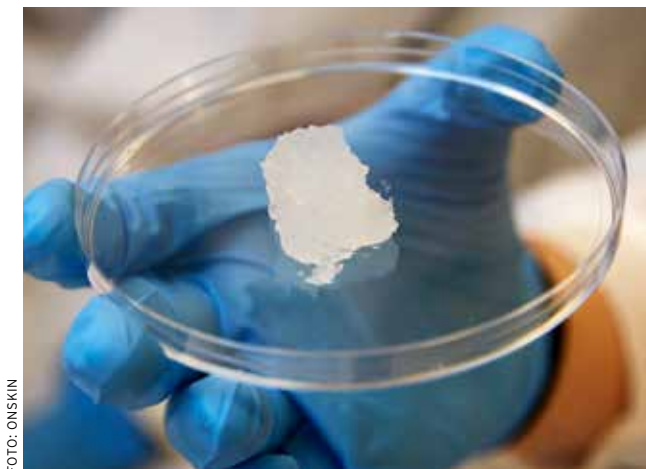

FOTO: ONSKIN

SKOGEN LÄKER SÅR

Onskin är ett 3D-printat förband av nanocellulosa som ska förenkla behandlingen av svårläkta sår. Den första prototypen ger hopp om att skogsråvara kan ersätta fler plastbaserade vårdprodukter.

– Materialet i Onskin är förnybart, miljövänligt och «cirkulärt» och har otroligt bra egenskaper för människokroppen. Det är snällt mot huden, formbart och kan suga upp och ge fukt. Dessutom är det komposterbart, vilket innebär att vi kan ha ett klimatneutralt engångsalternativ inom sjukvården, säger professor Paul Gatenholm, som arbetar med Onskin, i en intervju med Skogsindustrierna.

MINDRE PENGAR TILL VÄRDEFULL NATUR

Naturvårdsverket minskar anslagen för skydd av och åtgärder för värdefull natur och utdelningen till länsstyrelserna halveras nästan jämfört med 2018. Neddragningarna påverkar t ex skötsel i skyddade områden, underhåll av anläggningar för friluftsliv och lokala naturvårdsprojekt. Det blir inte heller några nya medel till restaurering av våtmarker.

– Vissa satsningar upphör och inom andra delar sänks ambitionerna. För närvarande finns det till exempel betydligt mindre medel till att ersätta markägare vid skydd av värdefull natur och mycket av årets medel är uppbundna i redan tecknade avtal, säger Claes Svedlindh, chef för naturavdelningen på Naturvårdsverket.

SCA PÅ SKIDSKYTTE-VM

Skidskytte-VM går av stapeln i Östersund den 7-17 mars. SCA är med som sponsor och finns på plats under tävlingsdagarna. I vårt stora tält inne på publikområdet blir det olika aktiviteter för såväl besökare som kunder. Hela arrangemanget präglas av hållbarhet i alla led – ett tema som passar väl med SCAs värderingar.

Bionorrpellets blir SCA Pellets

Använder du pellets från SCA i din värmepanna? Nu har Bionorrpellets bytt namn till SCA Pellets för att ytterligare stärka kopplingen till SCA.

ETT DOPP

som håller dig vaken

Utanför Skellefteå samlas varje söndag ett gäng fantaster för att ta sig ett dopp i älven – i engradigt vatten. Det är den hälsofrämjande effekten och gemenskapen som är sporren.

TEXT: JOHANNA LINDQVIST • FOTO: HENKE OLOFSSON

8

SKÄL ATT
VINTERBADA

Forskning har visat att vinterbad ger positiva effekter, som bland annat:

- 1 Psykiskt välmående, mindre stresssymptom.
- 2 Förbättrad sömn.
- 3 Bättre blodcirkulation.
- 4 Mindre värk vid olika kroniska sjukdomar.
- 5 Lägre blodtryck.
- 6 Man känner sig piggare.
- 7 Minskad mottaglighet för infektioner.
- 8 Bättre sockeromsättning i kroppen.

KÄLLA: SVENSKA.YLE.FI

Dark and cold – det är ett passande namn som Skellefteås förening för vinterbadare har gett sig själva. För kallt är det denna söndag då kvicksilvret har sjunkit till minus 12 grader. Men det hindrar inte ett tiotal personer från att träffas för att sänka ner sina kroppar i den uppsågade isvaken i älven vid Stackgrönnan i Skellefteå älv.

VÄRMANDE BASTU

Mats Wahlberg, ordförande i föreningen, är på plats innan och snyggar till iskanterna. Han plockar fram en motorsåg med långt sågsvärd och sågar för att sedan håva upp den lösa isen. En pump är placerad i vattnet så att det cirkulerar och ser till att isen inte lägger sig över hela den tre gånger tio meter stora vaken. In till vaken finns en nybyggd facilitetsstuga som hör till en närliggande camping och här är bastun på uppvärmning.

Dark and Cold har runt 40 medlemmar och de beskriver sig som mörkrets och kylans glada vänner. Föreningens tanke är att utnyttja mörkret och kylan till något som berikar livet för dem som bor här eller besöker den här delen av världen.

VETERAN I SKINNMÖSSA

Först ut att doppa sig den här gången är tre vana badare. Hans Kempe, Sara Bruhn och Filip Lundin klär om, tar på sig sina badrockar och går ut på isen.

Hans är gängets veteran och har vinterbadat i sju år. Han klättrar ner för stegen, endast iförd badbyxor och en skinnmössa. När det engradiga vattnet når Hans till midjan väntar han i några sekunder och doppar sedan axlarna. Andningen stannar upp när hela kroppen är i vattnet, men kommer igång igen efter några sekunder. Han simmar vakens längd och tillbaka två gånger och staj-

lar lite genom att spruta ut vatten som en fontän ur munnen samtidigt som han simmar.

BAD I MINUS 34

Väl uppe ur vattnet tar han på sig badrocken och ser på när Sara, och sedan Filip, doppar sig.

– När jag kommer upp är jag varm. En gång badade jag när det var minus 34 grader i luften och efteråt behövde jag knappt klä på mig. Om man är ordentligt uppvärmd innan man badar så lägger sig kylan på huden, säger Hans.

Sara har som mål att utmana sig själv och ska för första gången simma hela längden, vilket går bra och tar runt 30 sekunder. Hon är nöjd när hon kliver upp för stegen.

– Jag tänkte att jag inte skulle gå upp för tidigt, säger hon.

Filip har köpt speciella handskar som han testat eftersom det är vanligt att

MER OM...

...Filip

NAMN: Filip Lundin.

ÅLDER: 27 år.

BOR: Innervik.

FÖRSTA DOPPET: 2018. Det var nervöst och jag fick en pirrig känsla i kroppen.

DÄRFÖR VINTERBADAR JAG: För det sociala snacket i bastun, och för att jag får en kick av det.

...Sara

NAMN: Sara Bruhn.

ÅLDER: 44 år.

BOR: Ursviken.

FÖRSTA DOPPET: 2013. Då testade jag en gång. Sedan förra året är jag här varje söndag vintertid och badar.

DÄRFÖR VINTERBADAR JAG: Jag fryser så lätt och tänkte att det här skulle sätta igång blodcirkulationen så att jag blir varmare. Jag tycker att det har hjälpt.

...Hans

NAMN: Hans Kempe.

ÅLDER: 74 år.

BOR: Skellefteåhamn.

FÖRSTA DOPPET: 2012. Det var gruvsamt och jag undrade hur det skulle kännas, men jag hade bestämt mig.

DÄRFÖR VINTERBADAR JAG: Det känns bra att göra något som alla inte vågar. Det stärker självförtroendet.

händer och fötter domnar bort i det kalla vattnet. Handskarna får väl godkänt efter doppet.

BOOST FÖR KROPP OCH SJÄL

Alla tre går till bastun för att värma sig och prata lite.

– Det är olika upplevelser varje gång. Ibland blir jag jättevarm efteråt, ibland kall. När jag kommer hem blir jag aningen jättepigg eller väldigt trött. Jag tror på att det är hälsosamt för kropp och själ. Det blir en boost, en omstart, och jag kan sakna det på sommaren, säger Sara.

Hon menar att det är stor skillnad att bada i isvak jämfört med att ta ett kallt dopp när det är varmt i luften. Om det är kallt i vattnet en sommardag så beskriver hon känslan som värk i kroppen, men i en isvak blir det inte så.

– Då får man en kick. Dessutom är gemenskapen som vi har i föreningen väldigt viktig.

Efter en stund bestämmer sig Sara och Filip för att de inte är riktigt nöjda. De går ut igen för ett andra dopp, eftersom det första kändes så bra.

Hans duschar och byter om.

– Vi som träffas här blir ett gäng och vi har en väldigt fin kamratskap. Och jag vet att om jag gör det här så får jag en belöning efteråt – det blir en härlig känsla i kroppen och jag känner att nu mår jag bra och är avslappnad, säger han.

SKAPAR BEROENDE

Efter ett tag kommer fler som vill bada, vissa för första gången. Reaktionerna är väldigt olika hos dem som klättrar ner i det iskalla vattnet. Vissa hyperventilerar och vissa ser helt oberörda ut.

Men många är eniga om att det är en riktig höjdare.

– Det blir nästan som ett beroende, konstaterar Sara.

ATT TÄNKA PÅ

- Värm upp genom att röra på dig innan, så att du är varm inifrån och ut.
- Använd mössa för att hjälpa till att hålla kvar värmen i kroppen.
- Bada aldrig ensam. Ha alltid någon på sidan av vaken.
- Vinterbada aldrig när du har druckit alkohol.
- Det finns anpassade vantar och badskor att använda, eftersom händer och fötter är extra känsliga för kylan.
- Läkare rekommenderar inte den som har konstant högt blodtryck att bada vinterbad.

FOTO: TOMAS RYDKVIST

Tussar med fårull ska förhoppningsvis stoppa hungriga älgar.

Fårull ska stoppa betande älgar

Varje år orsakar älgar betesskador på växande skog för mångmiljonbelopp. Främst äter de av unga tallar, men de gillar även asp och sälg som är en bristvara i dagens skogar och bör öka för den biologiska mångfaldens skull.

Nu provar SCA om fårull kan få älgarna att lämna lövträden i fred.

– **Det har visat sig** i andra försök att älgar verkar avsky lukten av får och får fett, säger Tomas Rydkvist,

SCAs naturvårdsspecialist i Medelpad, och fortsätter:

– I ett bestånd i Medelpad där vi har avverkat gran för att gynna lövträd har vi satt fast ulltussar på stakkäppar, trädstammar och på liggande döda träd av asp och sälg, och så har vi satt stakkäppar i en stor ring för att efterlikna ett stängsel. Vi ska också sätta ut stakkäppar med ull på andra områden där vi redan har stora betesskador, för att verkligen se om det hjälper. Vi håller tummarna för att det här har en positiv effekt mot älgbetning.

FOTO: NIKLAS BORGH

Lena Goode från NorrPlant och Matilda Lindmark från Mittuniversitetet, sätter ut plantor som behandlats med sorksprej.

Sorkspray kan ge skydd åt plantor

Sorkar ser gärna plantskolorna som ett skafferi fullt av plantor. Nu hoppas SCA att restprodukter från skogsbruket ska stoppa sorkarnas framfart.

I samarbete med Mittuniversitetet provar man att behandla en del plantor med en spray som innehåller försvarsämnen från avverkade träd. Det är ett naturligt och giftfritt medel.

– Det illaluktande medlet gör att plantorna luktar och smakar dåligt och ska förhopp-

ningsvis hindra sorkarna från att gnaga på dem. Man har gjort liknande försök tidigare för att stoppa älgarnas betning av ungtallar, med positivt resultat, säger Niklas Borgh, biolog vid SCAs plantskola Bogrundet.

Om försöken lyckas vet man först till våren när snön har smält bort.

– Vi hoppas få fram ett medel som vi både kan använda på plantskolorna och hos privata skogsägare som vill skydda sina nyplanterade plantor mot sorkangrepp, avslutar Niklas.

Fråga en expert

"Fake news" om contortan?

Hur kan det komma sig att man på 1960-talet, när contortan började komma till Sverige, påstod att den inte kunde fröa av sig annat än vid skogsbrand? Var det dåtidens "fake news"? Nu kan man se massor med små självföryngrade contortor i välganten och annanstans i närheten av planteringar med det trädslaget.

MARGARETA

FOTO: CHRISTER STAAF

Tidigare trodde man inte att contortatallar kunde självföryngra sig i Sverige, men det kan de. Här syns ett exempel på självföryngring.

Magnus Andersson, skogsskötselspecialist

Nej, jag skulle inte kalla det fake news, men man hade nog övertolkat contortatallens ekologiska anpassning till skogsbränder.

Contortatallen bildar en massa kottar, vars frön till stor del hålls kvar i kottarna i trädskronorna tills det brinner i skogen. Kottarna är ihopkladdade med kåda så att fröna inte kommer ut förrän kottarna värms upp. En skogsbrand dödar de flesta con-

tortatallarna och samtidigt öppnas kottarna så att fröna kommer ut och sprids över den brända marken.

Orsaken till att det finns plantor av contortatall även där det inte har brunnit är att "mekanismen" som ska hålla kvar fröna i contortatallens kottar inte är hundra procentig. Det har visat sig att under varma dagar kan det slinka ut ett och annat frö, som kan börja gro. Det sker nästan alltid nära moderträden och fröna grov bäst i mark som har rörts om på något sätt, exempelvis i vägdiken.

Är det då ett problem att contortatallen kan föryngra sig i Sverige? Förmodligen inte om det händer i vår vanliga brukade skog, för där kan vi ju avverka contortan samtidigt som de andra träden.

Men om den växer upp där den skulle kunna tränga undan inhemska arter och därmed minska den biologiska mångfalden, som i exempelvis naturreservat, skulle det kunna bli ett problem. Därför kan man behöva röja bort contortatallar som riskerar att orsaka problem.

Vad vill du veta?

Ställ en fråga till SCAs experter inom t ex skogsvård, markjuridik och naturvård! Mejla till info.skog@sca.com.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

I nästa nummer!

Tips! Bästa sättet att **plantera din plantor**

Ulrika köpte skog för att njuta av den

Blommande **rosor i Ammarnäs** fjällträdgård

DIN SKOG
SCA SKOG AB
851 88 SUNDSVALL

Vet du vad din skog är värd?

Med en skogsbruksplan från SCA får just din skog de allra bästa förutsättningar – och du får svar på alla dina frågor.

Kontakta din lokala virkesköpare så berättar vi mer. Du hittar kontaktuppgifterna i Din Skogs bilaga med alla virkesköpare. Mer information finns på sca.com/skogsbruksplan

